Категорія справи № **761/41709/17: Цивільні справи (до 01.01.2019); Позовне провадження; Інші справи позовного провадження.**
Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **26.11.2018.** Оприлюднено: **27.11.2018.**
Дата набрання законної сили: **21.11.2018**
Номер судового провадження: **не визначено**

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

№22-ц/824/166/2018 Головуючий в суді 1 інстанції - Макаренко І.О.

Унікальний №761/41709/17 Суддя-доповідач - Панченко М.М.

П О С Т А Н О В А

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

21 листопада 2018 року м.Київ

Київський апеляційний суд у складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ:

судді-доповідача - Панченка М.М.

суддів - Волошиної В.М., Слюсар Т.А.

при секретарі - Кемському В.В.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Києві справу за апеляційною скаргою Голови правління Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» Прохоренка Олега Васильовича на ухвалу Шевченківського районного суду м.Києва від 05 квітня 2018 року у справі за клопотанням «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) про визнання та надання дозволу на примусове виконання на території України остаточного арбітражного рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року про стягнення з Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» на користь «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) заборгованості,-

В С Т А Н О В И В:

У листопаді 2017 р. Компанія «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) звернулася до суду з клопотанням про визнання та надання дозволу на примусове виконання на території України остаточного арбітражного рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року про стягнення з Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» на користь заявника боргу.

Ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 5 квітня 2018 року клопотання було задоволено частково. Надано дозвіл та видано виконавчий лист на примусове виконання на території України зазначеного судового рішення про стягнення з Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» на користь «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) основного

боргу у розмірі 2 436 243,50 доларів США, що за офіційним курсом НБУ становило 63 975 754,31 грн.; 3% річних від суми основного бору за період з 01 жовтня 2015 року до повного виконання основного зобов'язання; частини арбітражних витрат стягувача у сумі 97 415,02 фунтів стерлінгів, що за офіційним курсом НБУ становило 3585846,88 грн.

Не погоджуючись з ухвалою суду першої інстанції ПАТ «Укргазвидобування» подало апеляційну скаргу, в якій просить ухвалу суду скасувати та відмовити в задоволенні клопотання, посилаючись на порушення норм матеріального і процесуального права.

Зокрема, скаржник посилається на те, що клопотання Компанії «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) не відповідає вимогам чинного процесуального законодавства, у тому числі, в частині надання документів на підтвердження повноважень особи, яка підписала клопотання та надання засвідченого перекладу документів, які додаються до клопотання.

Скаржник зазначав, що правочин, за яким Лондонським міжнародним арбітражним судом стягнуто заборгованість з ПАТ «Укргазвидобування», суперечить публічному порядку України, оскільки спрямований на заволодіння коштами боржника.

Також, як на підставу для скасування оскаржуваної ухвали, скаржник послався на те, що Лондонський міжнародний арбітражний суд не мав повноважень на розгляд даної справи, оскільки між сторонами не було укладено окремої письмової угоди про передачу справи на розгляд відповідному арбітражу.

Крім того, скаржник посилався на те, що чинним процесуальним законодавством не передбачено часткове задоволення вимог клопотання про визнання та надання дозволу на примусове виконання на території України рішення міжнародного арбітражу, а також вказував про те, що у своєму клопотанні стягувач фактично змінив резолютивну частину рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року, самостійно підрахувавши суму 3% річних на момент звернення до суду з даним клопотанням.

Скаржник зазначає, що надання дозволу на примусове виконання на території України рішення міжнародного арбітражу без визначення точної суми складних відсотків суперечить публічному порядку України, а ч.ч. 4,5 ст. 479 ЦПК України, яка надає суду право видавати виконавчий лист про стягнення з боржника відсотків або пені, порядок вирахування якої регламентується рішенням арбітражу, набуває законної сили лише з 01.01.2019 року, а отже, суд першої інстанції, постановляючи оскаржувану ухвалу, на думку скаржника, вийшов за межі своїх повноважень.

Заслухавши доповідь судді Панченка М.М., з'ясувавши обставини справи та обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів дійшла висновку про залишення без задоволення апеляційної скарги, виходячи з наступного.

Як вбачається з матеріалів справи та встановлено судом, одноосібним арбітром Лондонського Міжнародного Арбітражного Суду Дмитром Євсєєвим, Арбітражне провадження № 153184, був розглянутий спір між «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) та Публічним акціонерним товариством «Укргазвидобування» та відповідно до п. 26.8 Регламенту Лондонського Міжнародного Арбітражного Суду винесено Остаточне арбітражне рішення від 22.09.2017 року, яким було задоволено позов «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) та наказано Публічному акціонерному товариству «Укргазвидобування» виплатити стягувачу: основний борг у розмірі 2 436 243,50 доларів США; 3% річних з 1 жовтня 2015 року до повного виконання зобов'язання щодо оплати; арбітражних витрат у розмірі 97 415,02 фунтів стерлінгів.

З метою примусового виконання зазначеного рішення за місцезнаходженням боржника, стягувач звернувся до суду з клопотанням в порядку ст.474 ЦПК України, згідно якої рішення міжнародного комерційного арбітражу (якщо його місце знаходиться за межами України), незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається та виконується в Україні, якщо їх визнання та виконання передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності.

Згідно ч. 1 ст. 475 ЦПК України питання визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу розглядається судом за заявою стягувача відповідно до цієї глави, якщо боржник має місце проживання (перебування) або місцезнаходження на території України.

Задовольняючи клопотання стягувача, суд першої інстанції, з висновками якого погоджується колегія суддів, виходив з того, що клопотання в повній мірі відповідає вимогам чинного законодавства, а підстави для відмови у його задоволенні - відсутні.

Так, згідно зі ст. 81 Закону України «Про міжнародне приватне право» в Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах, що виникають з цивільних, трудових, сімейних та господарських правовідносин, вироки іноземних судів у кримінальних виробництвах в частині, що стосується відшкодування шкоди та заподіяних збитків, а також рішення іноземних арбітражів та інших органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних і господарських справ, що набрали законної сили.

Відповідно до пункту 12 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.12.1999 № 12 «Про практику розгляду судами клопотань про визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, винесених в порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» клопотання про визнання і виконання рішень іноземних судів (арбітражів) суд розглядає у визначених ними межах і не може входити в обговорення правильності цих рішень по суті, вносити до останніх будь-які зміни.

Відповідно до ст. 35 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» арбітражне рішення, незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається обов'язковим і при поданні до компетентного суду письмового клопотання виконується з урахуванням положень цієї статті та статті 36 вказаного закону.

Статтею 2 Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року передбачено, що кожна Договірна Держава визнає арбітражні рішення як обов'язкові і приводить їх до виконання згідно з процесуальними нормами тієї території, де запитується визнання і приведення у виконання цих рішень, на умовах, викладених у статтях Конвенції.

Згідно із ст. 4 Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року та ч. 2 ст. 35 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» Сторона, що спирається на арбітражне рішення або порушує клопотання про його виконання, повинна подати оригінал належним чином засвідченого арбітражного рішення або належним чином засвідчену копію такого, а також оригінал арбітражної угоди, зазначеної в статті 7, або належним чином засвідчену копію такої. Якщо арбітражне рішення або угода викладені іноземною мовою, сторона повинна подати належним чином засвідчений переклад цих документів на українську мову.

Частиною 4 ст. 476 ЦПК України визначено перелік документів, які повинні додаватися до клопотання.

Судом встановлено, що стягувачем до клопотання додано: належним чином завірена копія рішення, про примусове виконання якого порушено клопотання; офіційний документ про те, що сторонам було відправлено остаточне рішення арбітражного суду; належним чином завірена копія арбітражної угоди; копія документів, яка підтверджують повноваження представника та належним чином засвідчений переклад указаних вище документів.

При цьому, переклад копії рішення, про примусове виконання якого порушено клопотання, виконано українською мовою, а переклад копії арбітражної угоди та документів, які підтверджують повноваження представника стягувача, - російською.

Колегія суддів не приймає посилання скаржника на п. 6 ч. 4 ст. 476 ЦПК України, згідно якого переклад має бути викладений виключно українською мовою, оскільки зазначена норма права набула чинності 15.12.2017 року, в той час як клопотання подано 15.11.2017 року.

Згідно положень ч. 2 ст. 35 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж»(в редакції, чинній на момент подання клопотання), сторона, що спирається на арбітражне рішення або порушує клопотання про його виконання, повинна подати оригінал належним чином засвідченого арбітражного рішення або належним чином

засвідчену копію такого, а також оригінал арбітражної угоди, зазначеної в статті 7, або належним чином засвідчену копію такої. Якщо арбітражне рішення або угода викладені іноземною мовою, сторона повинна подати належним чином засвідчений переклад цих документів на українську або російську мову.

З огляду на викладене, стягувачем подано клопотання про визнання рішення іноземного арбітражу з дотриманням норм процесуального права та у порядку, який був чинним на момент звернення особи до суду.

Крім того, в ході апеляційного перегляду справи не знайшли своє підтвердження доводи апеляційної скарги про те, що компанією «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) не надано документів, які належним чином підтверджують повноваження представника, яким подано клопотання.

Зокрема, матеріали справи містять завірену копію договору про надання правової допомоги, укладеної між «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) та адвокатом Сідєльніковим Артемом Вікторовичем, згідно якого сторонами врегульовано право останнього представляти інтереси Компанії в судах України /а.с. 19-20/.

Щодо посилання скаржника на те, що між сторонами відсутня окрема письмова арбітражна угода про передачу спору на вирішення відповідному арбітру, то колегія суддів вважає за необхідне зазначити, що чинним законодавством не передбачена обов'язкова наявність арбітражної угоди, як окремого документа.

В даному випадку, у п. 14 Контракту УГВ11083/11-15 від 29 травня 2015 року, укладеному між сторонами, наявне арбітражне застереження(угода), згідно якого усі спори і розбіжності, які виникають в ході виконання Контракту, повинні розглядатися арбітражем відповідно до Регламенту Лондонського арбітражного суду у кількості одного арбітра.

Указаному арбітражному застереженню надана оцінка в оспорюваному рішенні Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року.

Відносно доводів апеляційної скарги про те, що указаний вище Контракт порушує публічний порядок України, оскільки спрямований на заволодіння коштів ПАТ «Укргазвидобування», з приводу чого Спеціальною антикорупційною прокуратурою подано позов до сторін Контракту до Господарського суду м. Києва, то колегія суддів не може погодитися з такими доводами, з огляду на наступне.

Так, згідно із пп. б п. 2 ч. 1 ст. 478 ЦПК України суд відмовляє у визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, якщо суд визнає, що визнання та виконання цього арбітражного рішення суперечить публічному порядку України.

Під публічним порядком слід розуміти правопорядок держави, визначені принципи і засади, які становлять основу існуючого у ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканості й основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо). Міжнародний публічний порядок будь-якої країни включає фундаментальні принципи і засади правосуддя, моралі, які держава бажає захистити навіть тоді, коли це не має прямого стосунку до самої держави; правила, які забезпечують фундаментальні політичні, соціальні та економічні інтереси держави (правила про публічний порядок); обов'язок держави з дотримання своїх зобов'язань перед іншими державами та міжнародними організаціями. Це ті незмінні принципи, які виражають стабільність міжнародної системи: у тому числі суверенітет держави, невтручання у внутрішні справи держав, не порушення територіальної цілісності тощо.

Під публічним порядком у цьому та інших випадках, коли незаподіяння йому (публічному порядку) шкоди обумовлює можливість визнання і виконання рішення, належить розуміти правопорядок держави, визначені принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканості й основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо).

Правова концепція публічного порядку існує для того, щоб захистити державу від іноземних арбітражних рішень, які порушують діючі в державі фундаментальні принципи справедливості і правосуддя. Ці положення покликані встановити правовий бар'єр на шляху рішень, ухвалених всупереч кардинальним процесуальним і матеріально-правовим принципам, на яких тримається публічний і державний порядок. Вони також призначені не допустити можливість визнання та надання дозволу на виконання рішень, пов'язаних з корупцією чи неприпустимим невіглаством арбітрів.

Застереження про публічний порядок у загальному вигляді сформульоване у міжнародних конвенціях. Зокрема, у статті 6 Конвенції ООН про право, що застосовується до міжнародної купівлі-продажу товарів, від 15 червня 1995 року встановлено, що в кожній із держав, які домовляються, застосування права, визначеного цією Конвенцією, може бути виключено з мотивів публічного порядку. Таке ж правило встановлене у статті 18 Конвенції ООН про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів від 22 грудня 1986 року.

Таким чином, головним завданням застереження про публічний порядок у міжнародному праві є вирішення колізій різних країн.

Об'єктом застереження про публічний порядок є міжнародні приватноправові відносини, а предметом - незастосування іноземного права, яке обране для регулювання цивільно-правових відносин з іноземним елементом, якщо його застосування порушує публічний порядок держави. У цьому разі застереження про публічний порядок врегульовує самостійну сферу суспільних відносин, яка не залежить від сфери міждержавних відносин.

Аналогічний висновок викладений у постанові Великої Палати Верховного Суду від 05 вересня 2018 року по справі № 761/46285/16-ц.

Між тим, в даному випадку не вбачається факту застосування норми права іноземної держави, яка суперечить та вступає в колізію з чинним цивільним законодавством України.

Статтею 12 Закону України «Про міжнародне приватне право» визначено, що норма права іноземної держави не застосовується у випадках, якщо її застосування призводить до наслідків, явно не сумісних з основами правопорядку (публічним порядком) України. У таких випадках застосовується право, яке має найбільш тісний зв'язок з правовідносинами, а якщо таке право визначити або застосувати неможливо, застосовується право України. У разі якщо суд розглядає спірні правовідносини на підставі домовленості сторін, публічний порядок цієї держави безпосередньо не зачіпається.

Отже, враховуючи, що спірні правовідносини в межах розгляду даної справи ґрунтуються на домовленості сторін(на договірних засадах), слід дійти висновку про те, що публічний порядок України в даному випадку не зачіпається, а тому відсутні підстави для скасування рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року із зазначених боржником підстав.

Колегія суддів також відхиляє доводи скаржника про те, що ст. 479 ЦПК України не передбачено часткове задоволення відповідного клопотання, оскільки будь-яких заборон зазначеної процесуальної дії норми чинного процесуального законодавства також не містять.

Враховуючи, що прохальна частина клопотання «Мостон Пропертіс Лімітед» (Moston Properties Limited) у початковій редакції(від 15.11.2017 року) відрізнялася від резолютивної частини рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року в частині визначення розміру 3% річних, суд першої інстанції обґрунтовано надав дозвіл на примусове виконання рішення арбітражу у тій редакції, яка безпосередньо викладена в його резолютивній частині, а саме: «3%

річних від суми основного бору за період з 01 жовтня 2015 року до повного виконання зобов'язання щодо оплати».

При цьому, колегія суддів враховує ту обставину, що стягувачем 17.01.2018 року подавалося уточнення до клопотання, в якому прохальна його частина була викладена відповідно до змісту арбітражного рішення, однак відповідне уточнення не було прийнято до розгляду, у зв'язку з порушенням стягувачем правил подання процесуальних документів в частині їх направлення іншій стороні.

Колегія суддів не вважає, що задовольняючи клопотання частково та зазначаючи про те, що 3% річних підлягають стягненню за період з 01 жовтня 2015 року до повного виконання зобов'язання щодо оплати, суд першої інстанції вийшов за межі своїх повноважень, оскільки резолютивна частина ухвали суду першої інстанції повністю відповідає резолютивній частині рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року.

Посилання скаржника на те, що суд не може вказувати в своїй ухвалі про визнання та надання дозволу на виконання рішення про нарахування відсотків та (або) пені до моменту виконання рішення з урахуванням чинного законодавства, що регулює таке нарахування, до набрання чинності ч. 4 ст. 479 ЦПК України(з 01.01.2019 року), відхиляється судом, оскільки суд не вправі в будь-який спосіб змінювати резолютивну частині рішення іноземного арбітражу, яка в даному випадку викладена саме в той спосіб, що передбачений ч. 4 ст. 479 ЦПК України.

Доводи скаржника, що державний виконавець повинен буде самостійно вирахувати суму відсотків та, по суті, змінити суму, що визначена до стягнення рішенням іноземного арбітражу, що, в свою чергу, на думку скаржника, порушуватиме публічний порядок України, відхиляються колегією суддів, оскільки є припущеннями на майбутнє.

При цьому, колегія суддів не погоджується з посиланням скаржника на постанову Верховного Суду України від 26.10.2016 року по справі № 759/16206/14-ц, оскільки предметом розгляду в зазначеній справі були складні відсотки, в той час як в даній справі іноземним арбітражем наказано стягнути прості відсотки у вигляді 3% річних.

Крім того, зазначена постанова Верховного Суду України була прийнята до передбачення законодавцем в ч. 5 ст. 479 ЦПК України права державного виконавця розраховувати остаточну суму відсотків.

Незважаючи на те, що відповідна норма права набуде чинності з 01.01.2019 року, колегія суддів вважає за необхідне зазначити, що примусове виконання рішення Лондонського міжнародного арбітражного суду від 22 вересня 2017 року здійснюватиметься, зокрема, в період дії зазначеної норми права, а тому будь-які права боржника порушені не будуть.

З огляду на викладене, суд приходить до висновку, що оскаржувана ухвала постановлена з дотриманням норм матеріального і процесуального права та не може бути скасована з підстав, викладених в апеляційній скарзі.

Керуючись ст.ст.374,375 ЦПК України, суд,-

П О С Т А Н О В И В:

Апеляційну скаргу Голови правління Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» Прохоренка Олега Васильовича залишити без задоволення, а ухвалу Шевченківського районного суду м.Києва від 05 квітня 2018 року - без змін.

Постанова набирає законної сили з моменту її прийняття та може бути оскаржена до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня виготовлення повного тексту судового рішення.

Повний текст постанови виготовлено 22 листопада 2018 року.

Суддя-доповідач

Судді